

מבחן מסכם בלשון – כיתה ז' • רמה גבוהה – מחווון

משך המבחן: 90 דקות • סך הכול 100 נקודות • קראו את המאמר פעמיים לפני שתענו.

טבלת ניקוד		
חלק	ניקוד מרבי	ניקוד שהתקבל
חלק א: הבנת הנקרא	40	
חלק ב: ידע לשוני	35	
חלק ג: הבעה בכתב	25	
סה"כ	100	

חלק א: הבנת הנקרא (40 נק')

1 איתור מידע: בחרו את התשובה הנכונה לפי המאמר. (6 נק')

- א. לפי מה שכתוב בשורות 6–10, ממה חוששים המודאגים?
- שהטלפונים יתקלקלו • **שאוצר המילים של הכותבים יצטמצם**
 - שהמורים לא יבינו את ההודעות
 - שההודעות יהיו ארוכות מדי
- ב. לפי מה שכתוב בשורות 11–15, מה חסר בהודעה כתובה?
- מילות קישור
 - סימני פיסוק
 - **הטון והבעות הפנים**
 - שמות של אנשים
- ג. באיזו דוגמה משתמשים בשורות 16–19 כדי להראות שהשימוש בסימנים אינו חדש?
- **תמורים ושלטים**
 - מכתבים רשמיים
 - ספרי לימוד
 - שירים ישנים

2 היסק: בשורות 11–15 נטען שהמשפט «נו, באמת» עלול להתפרש כעלבון. הסבירו מדוע זה יכול לקרות בהודעה כתובה ולא בשיחה פנים אל פנים, ומה תפקיד הפרצוף המחייך לפי החוקרים. (6 נק')

תשובה אפשרית: בשיחה פנים אל פנים הטון והבעות הפנים מראים שמדובר בצחוק; בכתב הם חסרים, ולכן הקורא עלול להבין את המשפט כביקורת או כעלבון (4). הפרצוף המחייך מחליף את הבעת הפנים, מבהיר שזו הלצה ומונע אי־הבנה (2).

3 השוו בין שתי העמדות שבמאמר (בשורות 6–15). (6 נק')

שאלה	המודאגים	החוקרים האחרים
מה הם טוענים?	האימוג'י מדלדלים את השפה	האימוג'י משלימים את המילים
על מה הם מבססים את הטענה?	בוחרים פרצוף במקום לחפש מילה מדויקת, ואוצר המילים מצטמצם	בכתב חסרים הטון והבעות הפנים, והסמל ממלא את החסר
איזו דוגמה מובאת?	קושי לבטא רגשות מורכבים בחיבור או במכתב	«נו, באמת» עם פרצוף מחייך

4 אוצר מילים בהקשר: מה פירוש הביטוי לפי המאמר? (4 נק')

א. «מעשירים את השפה או דווקא מדלדלים אותה» – «מדלדלים» פירושו:

○ מקשטים ○ מאריכים • **מחלישים ומרוששים** ○ מתרגמים

ב. «הוויכוח לא הוכרע» – פירוש הביטוי:

○ הוויכוח לא התחיל • **לא הוחלט מי צודק** ○ הוויכוח היה רועש ○ כולם הסכימו

5 מבנה המאמר והקשרים בין חלקיו. (6 נק')

א. מה היחס בין מה שכתוב בשורות 6–10 לבין מה שכתוב בשורות 11–15?

○ הוספה – עוד נימוק לאותה עמדה • **ניגוד – עמדה מול עמדה**

○ זמן – מה קרה קודם ומה אחר כך ○ תנאי

ב. מה תפקיד הקטע בשורות 16–19?

• **להביא עוד טיעון שתומך בעמדה שאינה מודאגת** ○ להציג את הבעיה לראשונה

○ לסכם את המאמר ○ לחזק את עמדת המודאגים

ג. מה תפקיד הדימוי של הפטיש והמברג בשורות 16–19?

○ לתאר עבודה בבית • **להראות שכלי חדש אינו מבטל את הכלים הישנים**

○ להסביר מה זה תמרור ○ להציג עמדה מנוגדת

6 עמדת הכותב: האם הכותב מצטרף לאחד הצדדים בוויכוח? הסבירו את עמדתו והביאו ראיה מן הטקסט, בשורות 20–27. (6 נק')

תשובה אפשרית: הכותב אינו מצטרף לצד אחד; לדעתו העיקר הוא ההקשר והבחירה המודעת (3). ראיה: «מה שחשוב הוא ההקשר» או «השאלה איננה אם האימוגי טובים או רעים, אלא אם אנחנו בוחרים בהם מתוך הרגל או מתוך החלטה» (3).

7 הערכה: האם לדעתכם האימוגי מזיקים לכתיבה של בני נוער? נמקו בעזרת נימוק אחד מן המאמר ונימוק אחד משלכם. (6 נק')

תשובה אפשרית: עמדה ברורה (1); נימוק מן המאמר, מוסבר במילים שלכם (2); נימוק אישי עם הצדקה או דוגמה (2); ניסוח לכיד עם מילות קישור (1).

חלק ב: ידע לשוני (35 נק')

1 כתבו את הצירוף במילה אחת, עם כינוי חבור. (6 נק')

- א. «ההודעות שלנו» בכינוי חבור: **הודעותינו**.
- ב. «המילים שלהם» בכינוי חבור: **מילותיהם**.
- ג. «הכיתה שלכם» בכינוי חבור: **כיתתכם**.
- ד. «הבנתי אותם» בכינוי חבור: **הבנתיים**.

2 מה תפקיד צורת הבינוני במשפט? (6 נק')

- א. «המודאגים טוענים...» – «המודאגים» הם:
 - פועל
 - **שם עצם**
 - שם תואר
- ב. «פרצוף מחייך קטן» – «מחייך» הוא:
 - פועל
 - שם עצם
 - **שם תואר**
- ג. «רוב החוקרים מסכימים על דבר אחד» – «מסכימים» הוא:
 - **פועל**
 - שם עצם
 - שם תואר

3 העבירו כל פועל מן המאמר לעבר, גוף «הוא», וכתבו את הבניין. (6 נק')

פועל מן המאמר	עבר - הוא	בניין
מתרגל	התרגל	התפעל
נעזרים	נעזר	נפעל
מבהיר	הבהיר	הפעיל

4 כתבו מה היחס הלוגי שמבטאת מילת הקישור, והציעו מילה חלופית עם אותה משמעות. (6 נק')

מן המאמר	היחס	מילה חלופית
אף על פי שהוויכוח לא הוכרע...	ויתור	למרות ש־
לעומת זאת, במכתב למוסד...	ניגוד (עימות)	אולם / ואילו
...ולכן משפט תמים עלול להתפרש כעלבון.	תוצאה	לפיכך / כתוצאה מכך

5 שם המספר: כתבו את המספר במילים, בצורה הנכונה. (5 נק')

- בקבוצה שלנו **שנים עשרה** (12) תלמידות.
- שלחתי לו **שמונה** (8) הודעות.
- קיבלתי **שלושה** (3) לבבות על התמונה.
- הטיול יתקיים ב־**חמישה** (5) במאי.

6 העבירו לדיבור עקיף. (6 נק')

דיבור ישיר	דיבור עקיף
המורה אמרה: «אני מבקשת לכתוב בלשון רשמית».	המורה אמרה שהיא מבקשת לכתוב בלשון רשמית.
נגה שאלה את יובל: «למה שלחת לי פרצוף עצוב?»	נגה שאלה את יובל למה שלח לה פרצוף עצוב.

1 כתבו מאמר עמדה (150–200 מילים) לעיתון בית הספר בנושא: «האם מותר לשלוח אימוג'י בהודעות למורים?». הקפידו על: כותרת; פתיח עם טענה ברורה; שני נימוקים, ולכל אחד הצדקה; הצגת העמדה המנוגדת ותשובה עליה; סגיר שחוזר לטענה; משלב מתאים לעיתון, מילות קישור מגוונות, כתיב ופיסוק. (25 נק')

תשובה אפשרית: מחוון: כותרת ופתיח עם טענה ברורה (3); שני נימוקים שונים עם הצדקה לכל אחד (6); הצגת עמדה מנוגדת ותשובה עליה (4); סגיר שחוזר לטענה (2); מבנה מאורגן בפסקאות ומילות קישור מגוונות (4); משלב מתאים, כתיב, פיסוק ותקינות לשונית (6).